

Stručni rad

ANALIZA ISTRAŽIVANJA O NAVIKAMA UČENJA

Antonija Bukša

TRGOVAČKA I TEKSTILNA ŠKOLA U RIJECI

Stane Vončine 1 a

51 000 Rijeka

Republika Hrvatska

Sažetak

Cilj projekta je istražiti potrebe, stavove i navike mladih ljudi. U tu su svrhu osmišljena su tri istraživanja, a ovaj rad analizira i predstavlja rezultate drugog – istraživanje o navikama učenja. Istraživanje je provedeno u drugom polugodištu školske godine 2020./2021. Obuhvaćena ukupno 243 učenika iz 3 škole: Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci, Ekonomske škole Jozе Martinovića Mostar, Republika Bosna i Hercegovina i Gimnazije in srednja šola Kočevje, Republika Slovenija. Istraživanje je provedeno anonimno, uz potrebne suglasnosti. Korišten je alat Microsoft Forms. Cilj rada je:

- upoznati odnos učenika prema učenju:
- da li je li učenje svakodnevna obaveza
- imaju li djeca određeno mjesto i vrijeme za učenje
- da li učenici imaju odgovarajuće uvjete za učenje
- imaju li djeca pomoć pri učenju

Izračunati su postotci za svaku tvrdnju prema danim odgovorima.

Rezultati istraživanja pokazali su da se stavovi, navike i načini razmišljanja te aktivnosti ne razlikuju među vršnjacima: istraživanje je pokazalo da učenici drže da je učenje važno. Zabrinjavajući je podatak i da učenici sve tri škole u visokom postotku izjavljuju da ih učenje umara, te da im ne predstavlja zadovoljstvo usvajanje novih sadržaja i vještina.

Ključne riječi: srednja škola, stav prema učenju, organizacija učenja, uvjeti za učenje, uspjeh.

1.UVOD

Spontani način stjecanja znanja i usvajanja vještina i stavova, tj. prirodno učenje, vrlo je učinkovito u pogledu brzine i trajnosti jer je motivacija kod takvog učenja intenzivna. Ono je uvijek u skladu s potrebama onog koji uči. Razlike između prirodnog i „školskog“ učenja su mnoge, ali najvažnija je u organiziranost procesa učenja [10]. Prirodno učenje je nesistematično, ovisno trenutnim potrebama subjekta. Školsko učenje predstavlja plansko stjecanje znanja, vještina i navika.

Upravo planiranje učenja predstavlja izazov za učenike. Na njega utječu radne navike koje dijete stječe od najranije dobi (a na koje najveći utjecaj imaju roditelji), podrška koju dijete dobiva od roditelja, učitelja i okoline, prostor i mjesto predviđen za učenje. Osjećaj odgovornosti koji se razvija na taj način doprinosi racionalnom pristupu učenju. Razvijanje pozitivnog odnosa i entuzijazma prema učenju predstavlja veliki izazov za sve uključene u proces. Kako stvoriti okruženje koje će se učeniku biti poticaj pravi je izazov za sve sudionike u procesu, pogotovo ako uzmemo u obzir da živimo u vremenu brze tehnologije koja uvelike pomaže pri učenju ali ima i zamke poput izoliranja učenika jedne od drugih, a ponekad čak i od učitelja. Informatička tehnologija omogućava učenicima da brzo i jednostavno dođu do potrebnih informacija i na taj način „skrate“ proces usvajanja novih sadržaja. Sve to utječe na stav učenika prema učenju, vremenu koje odvajaju za učenje, izvore na koje se oslanjaju i potrebu za suradnjom u tom procesu.

Ono što motivira učenika je nastup i interpretacija samog učitelja, zatim uvođenje novih zanimljivih sadržaja, disciplina u razredu, nastava u novom okruženju (Vizek- Vidović, Rijavec, Vlahović- Štetić i Milković: Psihologija obrazovanja, IEP-Vern, 2003.). Pravi je izazov motivirati učenika, pobuditi mu interes i usmjeriti pažnju. Potaknuti ga da sam istražuje, povezuje, utvrđuje uzročno – posljedične veze, te naposljetku i uživa u učenju.

2.CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja bio je upoznati odnos srednjoškolaca iz različitih sredina prema učenju. Zanimalo nas je da li se razlikuju stavovi i navike djece u organizaciji, načinima i stavu prema učenju.

2.1.METODOLOGIJA

Istraživanje je provedeno u drugom polugodištu školske godine 2020./2021. Obuhvaćena ukupno 243 učenika iz 3 škole: Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci, Ekonomske škole Jozе Martinovića Mostar, Republika Bosna i Hercegovina i Gimnazije in srednja šola Kočevje, Republika Slovenija.

2.2.POSTUPAK

Istraživanje je provedeno anonimno, a ispitanici su upoznati sa svrhom istraživanja kao i sa samim projektom. Na skali procjene od 3 stupnja: SLAŽEM SE, NE SLAŽEM SE, NITI SE SLAŽEM NITI NE SLAŽEM trebali su procijeniti svoje stavove prema učenju, organizaciju vremena za učenje, da li im je potrebna pomoć pri učenju.

2.3.REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Istraživanje o učenju provedena je u tijeku drugog polugodišta školske godine 2020./2021.

U anketi su sudjelovala ukupno 243 učenika iz 3 škole iz 3 države: učenici iz Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci (Republika Hrvatska), Ekonomske škole Jozе Martinovića Mostar (Republika Bosna i Hercegovina) i Gimnazija in srednja šola Kočevje (Republika Slovenija).

NAZIV ŠKOLE	DOB UČENIKA	BROJ UČENIKA
Trgovačka i tekstilna škola u Rijeci	15 – 19	99
Ekonomska škola Jozе Martinovića Mostar, Republika Bosna i Hercegovina	15 – 18	66
Gimnazija in srednja šola Kočevje, Republika Slovenija	15 – 19	78

Tabela 1.: Struktura ispitanika

Graf 1: Broj anketiranih učenika u pojedinoj školi

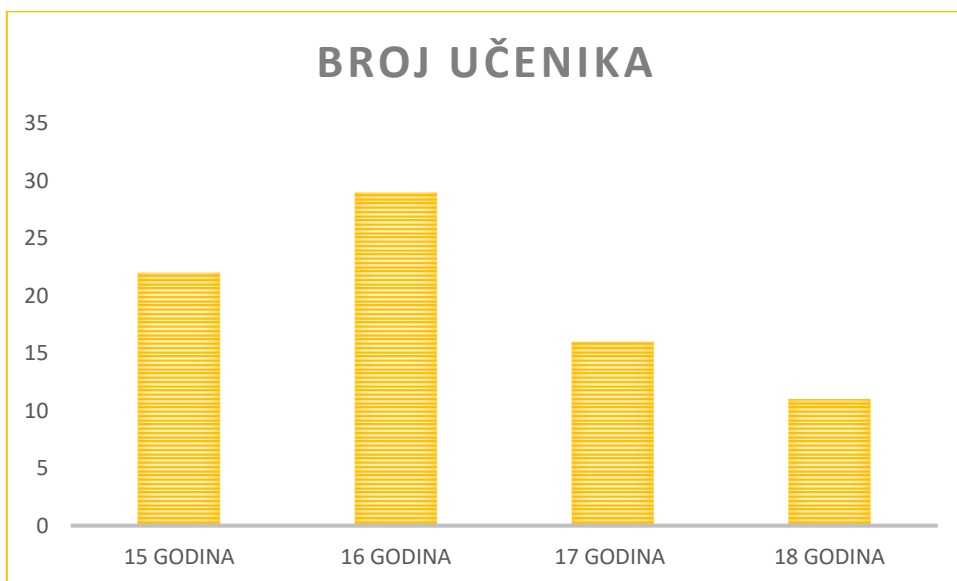
U Ekonomskoj školi Joze Martinovića sudjelovali su učenici u dobi od 15 – 18 godina, a u Trgovačkoj i tekstilnoj te Gimnaziji in srednjoj školi Kočevje učenici od 15 – 19 godina.

Graf 2: Dobna struktura ispitanika u Trgovačkoj i tekstilnoj školi Rijeka

Graf 3: Dobna struktura ispitanika u Ekonomskoj školi Joze Martinovića Mostar

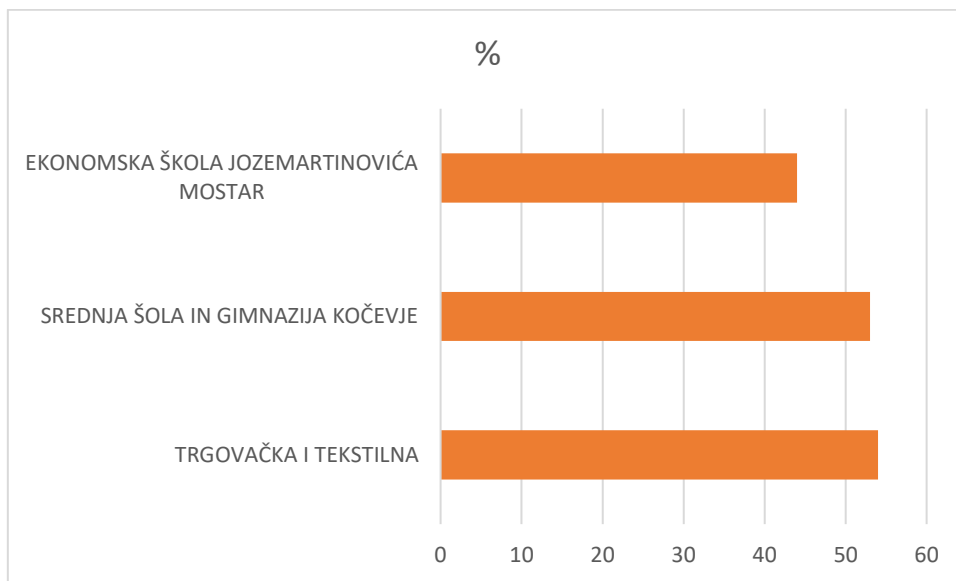
Graf 4: Dobna struktura ispitanika u Gimnaziji in srednjoj školi Kočevje

Podaci pokazuju da su u ispitivanju u sve 3 škole najzastupljeniji 15 – godišnji i 16 – godišnji učenici, dok su učenici viših razreda manje zastupljeni.

Učenici imaju jasno izražen stav (učenici sve tri škole preko 50%) da je učenje važno. Međutim, razlikuju se njihovi stavovi o tome da li vole učiti: učenici Trgovačke i tekstilne škole izjasnili su se (49%) da ne vole učiti, a učenici Gimnazije in srednje škole Kočevje kao i učenici Ekonomska škole Joze Martinovića iz Mostara učenje prihvaćaju kao obavezu te nemaju ni izrazito pozitivan ni negativan stav o učenju. Zabrinjavajući je

podatak i da učenici sve tri škole u visokom postotku izjavljuju da ih učenje umara, te da im ne predstavlja zadovoljstvo usvajanje novih sadržaja i vještina.

Također, veliki postotak djece u sve tri škole izjavio je da je glavni razlog učenja – ocjena a ne zainteresiranost za sadržaje. Prepoznaju važnost učenja – smatraju da je to put do znanja koje će im u životu biti korisno, svjesni su da učenje podiže kvalitetu života. No ne znaju kako bi im gradivo koje su do sada naučili u školi moglo biti korisno u svakodnevnom životu – takav stav ima 50 % učenika u sve tri škole. Toj tvrdnji ide u prilog i činjenica da se djeca izjašnjavaju (u postotku od 55% učenika u svim školama) da uče puno beskorisnih podataka, te da u životu ima puno važnijih tema od onih koje uče u školi.

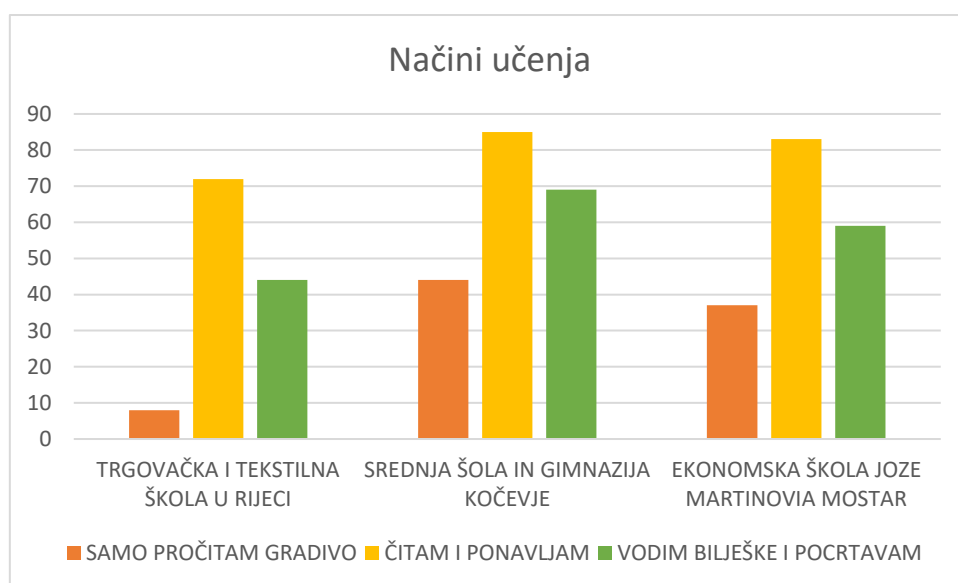

Graf 5: Učim zbog ocjene

Učenici su stava da je učenje važno, jasna im je svrha učenja ali u procesu ne uživaju, sadržaji su im dosadni i nezanimljivi jer nisu poticajni. Smatraju da su aktivno uključeni u nastavu.

Učenici sve tri škole su se u visokom postotku izjasnili da ne uče svakog dana, te da učenju tijekom dana ne pridaju veliku važnost. Također, nema razlike ni po pitanju vremena u kojem uče – svi se izjašnjavaju da nemaju točno predviđeno vrijeme za učenje tijekom dana već uče kada to moraju jer ne mogu odgoditi.

Većina učenika iz sve tri škole ima točno predviđen prostor za učenje, a druženje s prijateljima pretpostavljaju učenju. Slažu se u tvrdnji da imaju dobre uvjete za učenje.

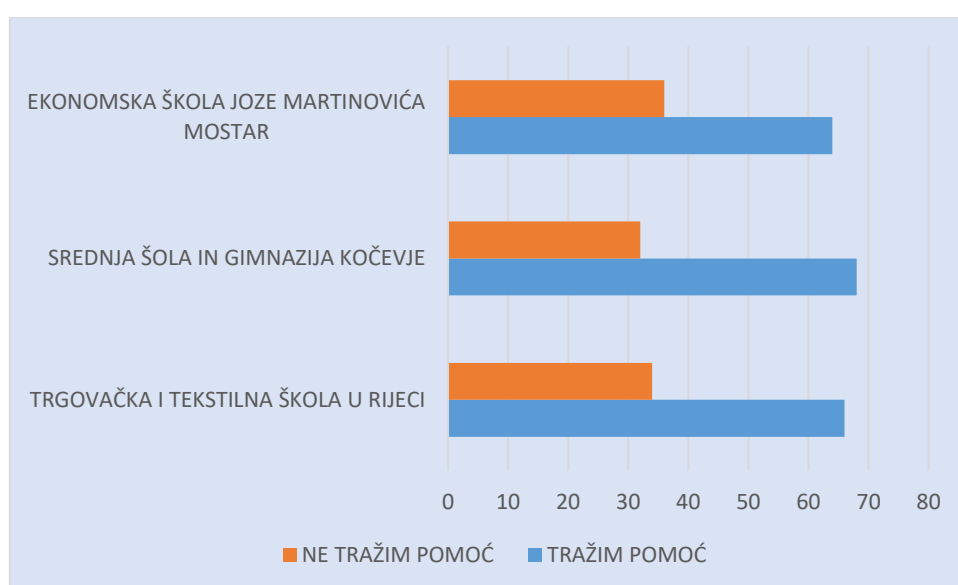
Graf 6.: Načini učenja

Podaci nam govore o načinu usvajanja gradiva: učenici iz sve tri škole najviše usvajaju gradivo tako što čitaju i ponavljaju (u sebi ili na glas). Znatan postotak djece u svim školama pri tome vodi bilješke i podcrtava gradivo dok je nešto manje onih koji su izjavili da uče tako da samo pročitaju sadržaj (taj je podatak osobito nizak za Trgovačku i tekstilnu školu u Rijeci).

Djeca iz sve tri škole ističu da uče tako što gradivo podjele na manje cjeline, da se trude učiti smisleno a tek neznatan dio gradiva nauče napamet.

Zanimljiv je podatak da najviše vole učiti sami, a ne slažu se da lakše uče s zajedno s prijateljem/prijateljicom (izjava preko 80% učenika u svim školama).

Također, ne predstavlja im problem potražiti pomoć ukoliko gradivo ne razumiju. Svi se slažu da, ako se potrudu, velik dio gradiva mogu savladati sami bez pomoći.

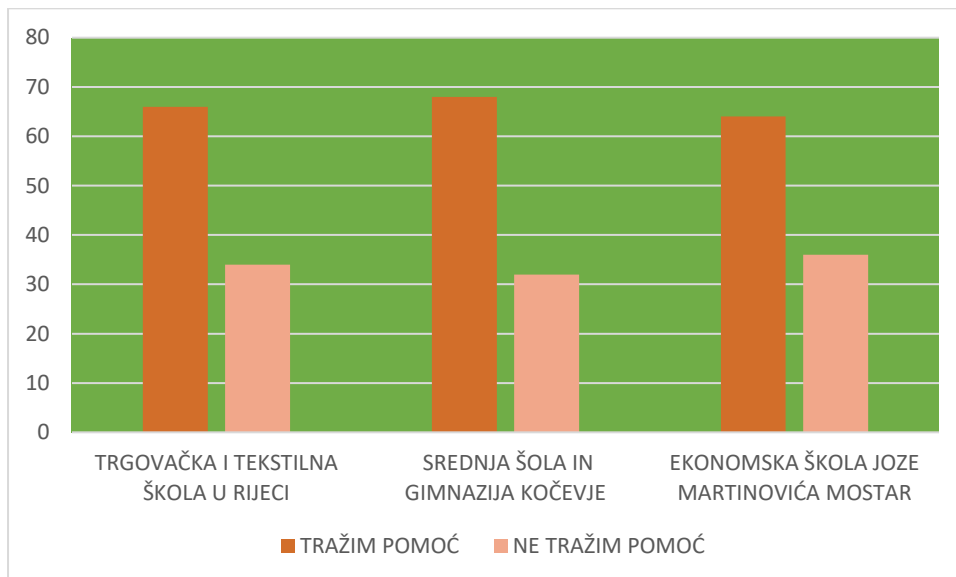

Graf 7.: Učenje samostalno ili u društvu

Zanimljiv je podatak da je učenicima iz Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci i Ekonomske škole Joze Martinovića iz Mostara žao što u osnovnoj školi nisu učili više (smatraju da bi im rezultati bili bolji), a u Gimnaziji i srednjoj školi Kočevje smatraju da su i osnovnoj školi imali jednak intenzitet učenja kao i u srednjoj.

Iznad 60% učenika ne stidi se potražiti pomoć ako ne razumiju gradivo:

Graf 8.: Stav učenika o pomoći pri učenju

3.ZAKLJUČAK

Provođenjem i analizom anketnih upitnika postignut je jedan od ciljeva projekta koji glasi: istražiti odnos učenika (vršnjaka) prema učenju. Anketnim istraživanjem prikupljeni su stavovi i mišljenja 243 učenika u dobi od 15-19 godina iz 3 škole iz područja Rijeke (Republika Hrvatske), Mostara (Republika Bosna i Hercegovina) i Kočevja (Republika Slovenija).

U ispitivanju u sve 3 škole najzastupljeniji 15 – godišnji i 16 – godišnji učenici, dok su učenici u višim razredima manje zastupljeni.

Definiranje odnosa prema učenju kao područja istraživanja pokazalo je da učenici sve tri škole na jednak način definiraju učenje – kao vrlo značajnu aktivnost i obavezu.

Istraživanje je otkrilo i zabrinjavajuće činjenice i trendove: Riječani su ustvrdili da ne vole učiti, dok učenici iz Kočevja i Mostara nemaju ni izrazito pozitivan ni izrazito negativan stav prema učenju. Razlog leži u tvrdnji da ih učenje umara, te da im ne predstavlja zadovoljstvo usvajanje novih sadržaja i vještina. Također, većina izjavljuje da uči radi ocjene a ne iz znatiželje ili želje.

Ipak, prepoznaju važnost učenja za svoju budućnost, izražavaju ambicije no ne znaju kako bi im dosada naučeno moglo pomoći u budućnosti.

Podaci o planiranju aktivnosti učenja kao i načinima učenja gotovo su identični za sve vršnjake bez obzira od kuda dolaze. Ohrabruje podatak da djeci nije teško potražiti pomoć ako nešto ne razumiju.

Istraživanje o učenju učenika pokazalo je da učenici sve 3 škole dijele iste ili slične stavove, da imaju sličan odnos prema učenju, aktivnostima i organizaciji vezanim uz učenje, o svojoj ulozi u tom procesu i očekivanjima.

4.Literatura:

- [1.] Pezić Maligec C.: (2013.): Kako brzo i lako učiti pamtiti, Redak, Split
- [2.] Cottrell S.:(2021.): Vještine učenja, Školska knjiga, Zagreb
- [3.] O'Brien D.: (2014.).Trening učenja i pamćenja, Planet Zoe, Zagreb
- [4.] Gruning C.:(2010.). Uspješno učenje, Znanje d.o.o., Zagreb
- [5.] Vodopija Š.: (2004.). Naučite kako učiti, Žagar, Rijeka
- [6.] Rijavec M., Miljković D.,(2003.). Vodič za preživljavanje u školi, IEP, Zagreb
- [7.] Vrgoč H.: (2002.): Praćenje i ocjenjivanje školskog uspjeha, Hrvatski pedagoško – književni zbor, Zagreb
- [8.] Pongrac S.(1980.). Ispitivanje i ocjenjivanje u obrazovanju, Liburnija, Rijeka
- [9.] Korkut D., Kopal R. (2018.): Kreativnost evolucija i revolucija, Kerschoffset d.o.o., Zagreb
- [10.] Pastuović N.:(1978.). Obrazovni ciklus, Zrinski, Čakovec
- [11.] Delors J.: Blago u nama, Educa, Zagreb